

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høgskolen i Bergen
Postboks 7030
5020 Bergen

Deres ref

Vår ref
14/5309

Dato
19.12.2014

Statsbudsjettet for 2015 kap. 260 - Tildelingsbrev for Høgskolen i Bergen

Tildelingsbrevet for 2015 består av følgende deler:

1.	Innledning.....	2
2.	Regjeringens prioriteringer	2
3.	Mål og budsjett for 2015.....	6
4.	Andre forutsetninger og krav.....	9
5.	Rapportering og resultatoppfølging.....	13

1. INNLEDNING

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2015 sender Kunnskapsdepartementet med dette tildelingsbrev til institusjonen. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument til institusjonen og skal distribueres til alle medlemmer av institusjonens styre. Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger vil bli formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av året.

2. REGJERINGENS PRIORITERINGER

2.1 En ny universitets- og høyskolesektor

Regjeringen har gjennom regjeringsplattformen uttrykt høye forventninger til universitets- og høyskolesektorens rolle for å løse de store globale og samfunnsmessige utfordringene, og for å bidra til næringslivets konkurransekraft. Også arbeids- og næringslivet gir jevnlig uttrykk for høye forventninger til institusjonenes bidrag til nasjonal og regional kompetanseutvikling, vekst og verdiskapning. Studentene etterspør studietilbud av høy kvalitet og god relevans. Institusjonenes viktige samfunnsrolle krever et utstrakt og gjensidig forpliktende samspill med andre aktører.

Ulike evalueringer og indikatorer tyder på at utdanningskvaliteten og forventet læringsutbytte samlet sett kan styrkes betydelig i mange studier. En illustrasjon er resultatene fra studiebarometeret sammenholdt med karakterstatistikken i DBH. Ifølge studiebarometeret arbeider studenter i gjennomsnitt 28 timer i uken med studier, med til dels store variasjoner mellom ulike studier. Samtidig er to tredjedeler av karakterene som innrapporteres C eller bedre. Gitt den beskrivelsen av forventet læringsutbytte for karakteren C, indikerer dette at institusjonene kan ha vesentlig høyere faglige ambisjoner på studentenes vegne. For den enkelte student og for samfunnet innebærer studier en betydelig investering i form av tid og økonomiske ressurser. Institusjonene har et betydelig ansvar for å forvalte disse investeringene ved å sikre at forventet læringsutbytte holder høyt internasjonalt nivå. Rapporten om karaktersetting fra Senter for økonomisk forskning (SØF) tyder på at det er uakseptabel stor variasjon i praksis for karaktersettingen på tvers av institusjonene. Departementet forventer at institusjonene foretar en kritisk vurdering av faglig ambisjonsnivå i studietilbud der studieinnsatsen tilsynelatende er lav.

Regjeringen har klare forventninger til institusjonenes systematiske arbeid med utdanningskvaliteten. Fra nasjonalt hold vil departementet fortsette å utvikle nasjonale statistikker og bidra til kunnskapsgrunnlaget. NOKUT er i ferd med å utvikle en ny tilsynsmodell som skal bidra til mer informasjon om tilstanden i sektoren og understøtte institusjonenes eget kvalitetsarbeid. Regjeringen har også besluttet å innføre forsøk med nasjonale deleksamener i enkelte profesjonsfag for å bidra til informasjon om studentenes kunnskapsnivå og gi fagmiljøene mulighet til å sammenligne seg med tilsvarende fagmiljøer ved andre institusjoner.

Regjeringen har som ambisjon å løfte kvaliteten på høyere utdanning og forskning. Det er utarbeidet syv punkter som skal være førende for arbeidet med å nå målene som er satt for universitets- og høyskolesektoren. Regjeringen har satt i gang flere prosesser som vil medføre store endringer og som samlet skal bidra til å forme en sektor som står bedre rustet til å møte de store forventningene.

Stortingsmelding om struktur i universitets- og høyskolesektoren

Regjeringen har varslet at den vil legge fram en stortingsmelding om struktur i universitets- og høyskolesektoren våren 2015. Utgangspunktet for arbeidet med stortingsmeldingen om framtidig struktur i universitets- og høyskolesektoren, er at sektoren er for fragmentert med for mange små og sårbare miljøer. Målet med arbeidet er studietilbud av høy kvalitet forankret i solide fagmiljøer. Færre institusjoner er ett av flere virkemidler for å lykkes med dette.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Sammen med Prop. 1 S (2014-2015) har regjeringen lagt fram en langtidsplan for forskning og høyere utdanning, Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024. Langtidsplanen skal bidra til å styrke Norges konkurransekraft og innovasjonsevne, løse store samfunnsutfordringer og utvikle fremragende miljøer for forskning og høyere utdanning.

Verdensledende fagmiljøer

Regjeringen vil prioritere å utvikle flere verdensledende fagmiljøer innenfor høyere utdanning og forskning. Dette gjenspeiles tydelig i prioriteringene i langtidsplanen og i statsbudsjettet for 2015. Departementet vil vurdere ytterligere tiltak i samråd med institusjonene.

Strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU

Regjeringen har lansert en strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeid med EU. Kunnskapsdepartementet har ansvaret for oppfølgingen av denne overfor universitets- og høyskolesektoren med mål om å øke norsk deltagelse i og tildeling fra EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram Horisont 2020 betydelig. Norge skal delta fullt ut i EUs neste rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont 2020 og i EUs program for utdanning, ungdom og idrett, Erasmus +. EUs programmer er viktige drivere for kvalitet i forskning og høyere utdanning. EU-samarbeidet byr på store muligheter for institusjonene og fagmiljøene og er viktig for å delta i forskningsfronten, i internasjonalt utdanningssamarbeid, og for å få tilgang til internasjonal kunnskapsutvikling.

Lærerløftet

Med *Lærerløftet* vil regjeringen utvikle en skole der elevene lærer mer. En god lærerutdanning er sentral i denne satsingen. Regjeringen har besluttet å starte utviklingen av en femårig lærerutdanning på masternivå.

Som ledd i dette arbeidet har departementet iverksatt et prosjekt for å gi rammer til ny femårig grunnskolelærerutdanning. Dette arbeidet vil kunne ut i en ny forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning. Regjeringen har satt kvalitet som øverste prioritet i dette arbeidet. Prosjektet vil pågå i hele 2015. Et forhold som vil legge føringer for tilbudsstrukturen, er minstekravene til førstestillingskompetanse for å kunne tilby masterutdanning.

Regjeringen skriver i *Lærerløftet* at de nasjonalt prioriterte fagene skal være lærerutdanningsfagene norsk, samisk, norsk tegnspråk, matematikk og engelsk. Regjeringen vil kreve at alle lærerutdanningsinstitusjoner må tilby masterutdanning i minimum to av de prioriterte fagene, før de kan tilby grunnskolemester i øvrige fag.

Rekruttering og karrieremuligheter

Kunnskapsdepartementet tar sikte på å modernisere regelverk om karriere og stillingsstruktur i universitets- og høyskolesektoren for å gi institusjonene større fleksibilitet og dermed bedre muligheter for å rekruttere og beholde attraktive ansatte. Ny forskrift om innstegstillinger er sendt på høring. Departementet arbeider med endringer som vil gi institusjonene større innflytelse over kompetansekrav og bedømminger ved opprykk, bedre vilkår for å ansette doktorander direkte etter stipendiatansettelsen, samt gi større muligheter for fast ansettelse av personer med ekstern finansiering uten at det svekker rekrutteringen til ordinære undervisnings- og forskerstillinger.

Det er fortsatt for høy andel midlertidige ansettelser i sektoren. Enkelte institusjoner har gjort en god jobb for å nå målet om reduksjon i andel midlertidig ansatte. Men situasjonen er ikke tilfredsstillende ved andre institusjoner.

Finansiering

Kunnskapsdepartementet har nedsatt en ekspertgruppe for å gjennomgå innretningen på finansieringen av universiteter og høyskoler. Gruppen er faglig uavhengig og skal levere sin rapport i begynnelsen av januar 2015. Departementet vil ta med seg innspillene fra ekspertgruppen i arbeidet med stortingsmeldingen om struktur. Tidlig i 2015 vil det bli holdt et høringsmøte for institusjonene. Departementet tar sikte på å legge frem det konkrete forslaget til nytt finansieringssystem i budsjettproposisjonen for 2016.

2.2 Prioriteringer i statsbudsjettet for 2015

Nedenfor følger en omtale av de viktigste nye satsingene for universitets- og høyskolesektoren over programkategori 07.60 i statsbudsjettet for 2015. For en mer utfyllende omtale av de nye satsingene, samt en oversikt over tiltak som videreføres fra foregående budsjettår, viser vi til Innst. 12 S (2014-2015) og Prop. 1 S (2014-2015) for Kunnskapsdepartementet. Se også *Orientering om statsbudsjettet 2015 for universiteter og høyskoler*, jf. nettside på slutten av brevet.

Verdensledende utdannings- og forskningsmiljø

Det bevilges 100 mill. kroner for å styrke arbeidet med fremragende kvalitet for å utvikle flere verdensledende fagmiljøer. Av dette blir 70 mill. kroner fordelt etter spissede kvalitetskriterier til institusjoner med fagmiljø som har særlige forutsetninger for å strekke seg mot verdenstoppen. Midlene vil gi en langsiktig styrking av budsjettene til de institusjonene som når opp i konkurransen, og skal brukes til rekruttering av internasjonale toppforskere.

10 mill. kroner tildeles Universitetet i Oslo for å videreutvikle det etablerte utdannings- og forskningssamarbeidet med Simula Research Laboratory og University of California, San Diego i informatikk innenfor geovitenskap og livsvitenskap.

20 mill. kroner tildeles et partnerskapsprogram for forskning og høyere utdanning. Programmet vil fremme langsiktig samarbeid mellom høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner i Norge og prioriterte land utenfor EU og vil bli konkurranseutsatt for å sikre topp kvalitet og relevans.

Struktur i universitets- og høyskolesektoren

Bevilgningen for å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger økes til 75 mill. kroner. Midlene skal gå til fusjonsprosesser.

Rekrutteringsstillinger

Det bevilges om lag 95 mill. kroner til 150 nye rekrutteringsstillinger. 147 stillinger er knyttet til oppfølging av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, Meld. St. 7 (2014-2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024*. Tre stillinger er til Stipendiatprogrammet i Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU).

Bygg og utstyr

Oppdaterte bygg og utstyr er en forutsetning for ambisjonen om flere fremragende forsknings- og undervisningsmiljø. 75 mill. kroner bevilges til oppgradering av bygg ved institusjoner som forvalter egen bygningsmasse. Oppgraderingen innebærer rehabilitering og tilpassing av eksisterende bygg og lokaler, slik at de kan møte byggetekniske krav og forventninger til forskning og utdanning av høy kvalitet. Departementet forventer at tildelingene utløser tilsvarende beløp til samme formål fra institusjonene som mottar midler. Departementet vil komme tilbake til fordeling av midler i begynnelsen av 2015 etter innspill fra institusjonene.

30 mill. kroner bevilges til utstyr for sykepleier- og ingeniørutdanningene. Det er behov for mer og bedre utstyr i disse utdanningene slik at studentene blir bedre forberedt på det som venter dem i arbeidslivet.

Studentboliger

En av de viktigste studentvelferdsoppgavene til studentsamskipnadene er å tilby studentboliger. Det gis tilsagn om tilskudd til om lag 2 000 nye studentboliger i 2015. Dette er om lag 700 flere nye studentboliger enn i 2014.

Styrket grunnfinansiering

Den resultatbaserte omfordelingen (RBO) til universiteter og statlige høyskoler styrkes med 50 mill. kroner, som knyttes til EU-indikatoren. Finansieringen til private høyskoler styrkes med 4 mill. kroner.

3. MÅL OG BUDSJETT FOR 2015

3.1 Mål for 2015

Kunnskapsdepartementet har, som varslet i tildelingsbrevene til universiteter og høyskoler for 2014, revidert målstrukturen for universiteter og høyskoler. Hensikten med revisjonen har vært å tydeliggjøre regjeringens mål og prioriteringer, jf. regjeringsplattformen. Departementet har også vurdert mulighetene for forenkling. Departementet har på bakgrunn av dette fastsatt fire sektormål for 2015. Sektormålene skal være langsiktige og gi en stabil ramme som institusjonene kan utvikle egne strategier og planer innenfor.

I tillegg til sektormålene setter departementet nasjonale styringsparametre innenfor sektormålene på områder der institusjonene skal ha særskilt oppmerksomhet på resultatutviklingen. De nasjonale styringsparametrene er ikke heldekkende for resultater som bidrar til måloppnåelsen, men signaliserer resultatområder som vil ha særskilt oppmerksomhet i styringen fra departementet.

Kunnskapsdepartementet har besluttet å videreføre styringsparametrene fra 2014 i ett år til, med enkelte mindre justeringer. Det er lagt til en ny styringsparameter for oppfølging av EU-strategien under sektormål 1.

Revisjonen av målstrukturen foregår i to trinn på grunn av arbeidet med framtidig struktur i universitets- og høyskolesektoren og gjennomgangen av finansieringen til universiteter og høyskoler. Disse prosessene kan medføre justeringer i styringsparametrene. Departementet tar sikte på å revidere styringsparametrene fra 2016. Sektoren vil bli involvert i arbeidet med reviderte styringsparametre.

Hovedtrekkene fra revisjonen av målstrukturen fra 2012 ligger fast. Da fikk statlige universiteter og høyskoler delegert myndighet til å fastsette egne virksomhetsmål innenfor sektormålene.

Departementet viser til samfunns- og effektmålene som er satt for større bygge- og rehabiliteringsprosjekter i sektoren og forutsetter at aktuelle institusjoner tar hensyn til disse målene i sin virksomhetsstyring og planverk, jf. eget rapporteringskrav.

For 2015 gjelder følgende sektormål med tilhørende styringsparametre:

Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning

Evalueringer viser at utdanning og forskning i Norge er god, men at vi har flere svake og fragmenterte utdannings- og forskningsmiljøer og at vi har få fremragende miljøer. Regjeringen vil at alle utdannings- og forskningsmiljøer i Norge skal holde høy kvalitet og at flere norske forsknings- og utdanningsmiljøer hevder seg internasjonalt. Dette inkluderer også faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

- kvantitativ styringsparameter: *gjennomføring på normert tid*
- kvantitativ styringsparameter: *andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere*
- kvalitativ styringsparameter: *studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene*
- kvalitativ styringsparameter: *resultatoppnåelse på forskning ut fra institusjonens egenart*
- kvalitativ styringsparameter: *samspill mellom forskning og utdanning*
- ny kvantitativ styringsparameter: *deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus+*

Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Fundamentet for vår framtidige verdiskaping og velferd ligger i å realisere kunnskapssamfunnet. Regjeringen har som ambisjon at Norge skal være et av de mest innovative landene i Europa. For å få til dette trenger vi forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, kunnskapsdeling og kandidater som bidrar til nødvendig omstilling, innovasjon og verdiskaping i offentlig og privat sektor.

- kvantitativ styringsparameter: *andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom forskningsfinansiering fra EU og Forskningsrådet*
- kvalitativ styringsparameter: *samarbeid med samfunns- og arbeidsliv*
- kvalitativ styringsparameter: *forskningsinnsats i MNT- og profesjonsfag*

Sektormål 3: God tilgang til utdanning

Regjeringen vil at alle skal ha tilgang til og muligheter for å ta høyere utdanning, uansett kjønn, etnisitet, sosial og økonomisk bakgrunn og bosted. Utdanningstilbudet skal også legge til rette for at det er tilgang til nødvendig arbeidskraft og kompetanse i alle deler av landet. Livslang læring er viktig for å legge til rette for nødvendig omstilling og fornying for den enkelte og for samfunns- og arbeidsliv.

- kvalitativ styringsparameter: *fleksibel utdanning*

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

En effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem skal bidra til best mulig måloppnåelse på de tre første målene. Universiteter og høyskoler forvalter en betydelig andel av fellesskapets midler. Ressursene skal benyttes effektivt og til beste for samfunnet. Institusjonene skal utvikle profiler i tråd med styrke og egenart, som bidrar til en differensiert sektor med høy kvalitet, som møter samfunnets behov på ulike områder, og som bidrar til at vi kan hevde oss internasjonalt. Institusjoner som har grunnlag for det, forventes å dyrke frem utdannings- og forskningsmiljøer som kan hevde seg helt i verdenstoppen.

- kvalitativ styringsparameter: *langsiktig økonomisk planlegging*
- kvalitativ styringsparameter: *solide fagmiljøer*
- kvantitativ styringsparameter: *andel kvinner i dosent- og professorstillinger*
- kvantitativ styringsparameter: *andel midlertidig ansatte*
- kvalitativ styringsparameter: *andel av samlingene og objektene som er tilfredsstillende sikret¹*
- kvalitativ styringsparameter: *andel av samlingene og objektene som er tilfredsstillende bevart²*

3.2 Budsjett for 2015

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2015, jf. Innst. 12 S (2014-2015) og Prop. 1 S (2014-2015).

3.2.1 Budsjettvedtak kap. 260 post 50

Det bevilges totalt 29,8 mrd. kroner over kap. 260 post 50 i 2015 til universiteter og statlige høyskoler.

Følgende tildeling stilles med dette til disposisjon for Høgskolen i Bergen:

948 606 000 kroner. Tabellen nedenfor viser endringene i budsjettrammen fra 2014 til 2015.

<i>Tabell 1 Endring 2014-15</i>	<i>Beløp (i kr 1 000)</i>
Konsekvensjustering	36 736
Pris- og lønnsjustering	29 835
Nye rekrutteringsstillinger	5 301
Andre endringer	-532
Resultatbasert uttelling utdanningsinsentiver	9 544
Resultatbasert uttelling forskningsinsentiver	345

¹ Gjelder universiteter med universitetsmuseum.

² Gjelder universiteter med universitetsmuseum.

For en forklaring av de enkelte endringene vises det til *Orientering om statsbudsjettet 2015 for universiteter og høyskoler*. Se nettadresse på slutten av brevet.

I supplerende tildelingsbrev kommer departementet tilbake til tildeling av midler til oppgradering av bygg ved institusjoner som forvalter egen bygningsmasse, og tildeling av midler å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger.

3.2.2 Budsjettvedtak kap. 281

Det bevilges totalt 399,3 mill. kroner over kap. 281 i 2015 til felles tiltak for universiteter og høyskoler.

Tildelingen som står oppført i tabellen nedenfor, stilles med dette til disposisjon for institusjonen.

Tabell 2 Midler over kap. 281

<i>Tiltak</i>	<i>Beløp (i 1 000 kroner)</i>
Følgegruppe for barnehagelærerutdanning	4 000
Sum tildeling over kap. 281	4 000

Følgegruppe for barnehagelærerutdanning

Høgskolen i Bergen har sekretariatsansvar for følgegruppe for ny barnehagelærerutdanning. Midlene skal brukes til drift av følgegruppens virksomhet, drift av følgegruppen og sekretariatet, i tråd med gruppens mandat.

De tildelte midlene kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt dersom de ikke benyttes i samsvar med forutsetningene.

3.2.3 Fullmakter

Stortinget har gitt de statlige universitetene og høyskolene særskilte fullmakter som fornyes for ett år av gangen i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet. I tillegg har departementet delegert en rekke administrative fullmakter til institusjonene. En fullstendig oversikt over delegerte fullmakter finnes på departementets hjemmesider sammen med tildelingsbrevene for i år. Se nettadresse på slutten av brevet.

4. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

4.1 EU-relatert arbeid

Norge bidrar med betydelige midler til Horisont 2020, og regjeringen har satt et mål om at norske forskningsaktører skal hente hjem 2 pst. av midlene som fordeles. Dette forutsetter at UH-institusjonene øker sin innsats betydelig sammenliknet med innsatsen i 7. rammeprogram. Departementet har fastsatt en ny styringsparameter under sektormål 1 for å tydeliggjøre forventninger til resultater i dette arbeidet.

Engasjementet i det europeiske forskningssamarbeidet må sees i sammenheng med utviklingen av nye karriereløp, samarbeid med samfunns- og næringslivsaktører og internasjonale partnere. Universiteter og høyskoler skal formulere mål, strategier og tiltak for sitt EU-arbeid.

4.2 Rekrutteringsstillinger

Fra og med 2014 kan institusjoner med rett til å tildele doktorgrad, fritt disponere sitt samlede antall tildelte rekrutteringsstillinger mellom stipendiat- og postdoktorstillinger. Departementet forventer at institusjonene finansierer stipendiat- og postdoktorstillinger minst tilsvarende antallet tildelte rekrutteringsstillinger, jf. tabell med oversikt over rekrutteringsstillinger i *Orientering om statsbudsjettet 2015 for universiteter og høyskoler*. Departementet vil følge med på utviklingen.

Forskningsrådet vil fra og med 2015 fjerne toppfinansiering av nye Marie Sklodowska Curie Actions (MSCA)-stipendiater i Horisont 2020. Norske universiteter og høyskoler kan fra og med 2015 bruke øremerkede midler til rekrutteringsstillinger for å toppfinansiere MSCA-stipendiater. Departementet forventer at summen av KD-finansierte rekrutteringsårsverk og MSCA-stipendiatårsverk tilsvarer minst måltallet for rekrutteringsstillinger per institusjon oppgitt i *Orientering om statsbudsjettet 2015 for universiteter og høyskoler*.

4.3 Kandidatmåltall for 2015

Departementet innførte fra 2014 kandidatmåltall for helse- og lærerutdanningene. Dette er utdanninger der det er kritisk at samfunnets behov imøtekommes. Kandidatmåltallene angir et minstekrav om antall uteksaminerte kandidater den enkelte institusjonen skal ha. Beregningen for kandidatmåltallene ble redegjort for i *Orientering om statsbudsjettet 2014 for universiteter og høyskoler*. Endelig kandidatmåltall for 2014 ble justert etter dialog med sektoren.

Kandidatmåltallene for 2015 er redegjort for i *Orientering om statsbudsjettet 2015 for universiteter og høyskoler*.

4.4 Økning av antallet lærlinger i statsforvaltningen

For å sikre det framtidige behovet for faglært arbeidskraft og gi ungdom muligheter til å gjennomføre videregående opplæring, må den statlige forvaltningen gjøre en større innsats for å skape flere læreplaner. Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet arbeider med en overordnet strategi for å forplikte og oppfordre statlige virksomheter til å øke antall læreplaner. Vi viser også til informasjonsside for nye lærebedrifter: laerlingloftet.no.

Universitetene og de statlige høyskolene har de seneste årene hatt en positiv utvikling i antallet lærlinger, i tråd med fastsatte krav. Departementet ser imidlertid fortsatt et betydelig potensial for å øke antall lærlinger i universitets- og høyskolesektoren. Departementet forventer derfor at universitetene og de statlige høyskolene samlet sett har økt antall lærlinger med 50 pst. i forhold til resultatene i 2014 innen utgangen av 2016. Vi viser for øvrig til Statens personalthåndbok, kap. 9.10 Særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for lærlinger og lære kandidater i staten.

4.5 Oppfølging av revisjon og kartlegginger i sektoren

Dok. 1 (2013-2014) fra Riksrevisjonen for regnskapsåret 2013 gir uttrykk for at kvaliteten på regnskapene til Kunnskapsdepartementets underliggende virksomheter de seneste årene, har hatt en positiv utvikling. Dette gjenspeiles i færre saker der Riksrevisjonen har hatt vesentlige merknader til de avlagte regnskapene.

Riksrevisjonen peker imidlertid på flere områder der det er behov for ytterligere forbedringer. Lønn er gjennomgående den vesentligste kostnaden for virksomhetene i universitets- og høyskolesektoren, og flere av virksomhetene har ikke etablert tilfredsstillende internkontroll på dette området. Dette øker risikoen for at virksomhetene har avvik fra regelverket, foretar mangelfull innberetning til skattemyndighetene eller utbetaler lønn på feil grunnlag.

Etterlevelse av regelverket for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet har vært utfordrende for universitets- og høyskolesektoren i flere år. Utfordringene er fortsatt størst når det gjelder tilstrekkelig kostnadsbelastning og klassifisering av prosjekter, der mange virksomheter fremdeles ikke har etablert tilstrekkelig internkontroll og rutiner for å unngå avvik fra regelverket. Kontroll- og konstitusjonskomiteen uttaler i likhet med Riksrevisjonen at de største utfordringene gjelder korrekt klassifisering av prosjekter og tilstrekkelig belastning av kostnader. Komiteen ber om at dette arbeidet blir prioritert.

Anskaffelser er et område som Riksrevisjonen fortsatt vil følge særskilt opp, og der det er behov for å styrke etterlevelsen av regelverket.

Departementet ber derfor institusjonene fortsatt ha oppmerksomhet på disse områdene, og videreføre arbeidet med å utvikle effektive arbeidsprosesser og god internkontroll. Standardisering og digitalisering er viktige elementer i forbedringsarbeidet. Departementet ber derfor institusjonene om å arbeide sammen og bidra til at det skapes gode fellesløsninger som kommer hele sektoren til nytte. UNINETT er en viktig ressurs som må utnyttes effektivt i dette arbeidet.

Når det gjelder bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet knyttet til forskning, skal belastning av indirekte kostnader beregnes gjennom TDI-modellen³ med mindre prosjektets omfang eller kompleksitet er av en slik art at en enklere beregningsmodell kan legges til grunn.

4.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kunnskapsdepartementets styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren skal ligge til grunn for institusjonens arbeid på dette feltet. Institusjonen skal ha etablert en virksomhetstilpasset risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) på samfunnssikkerhets- og beredskapsfeltet som revideres minimum hvert annet år. ROS-analysen skal følges opp gjennom en egen handlingsplan med tiltak for å redusere risiko og konsekvenser av uønskede hendelser. Institusjonen skal videre ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser. Institusjonen skal påse at informasjonssikkerhetsarbeidet er i samsvar med eForvaltningsforskriften og den nasjonale strategien for informasjonssikkerhet med tilhørende handlingsplan.

Departementet vil også gjøre oppmerksom på dokumentet *Veiledning i beredskapsplanlegging*, utarbeidet av Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet, og veileder i styringssystem for informasjonssikkerhet i universitets- og høyskolesektoren, utarbeidet av UNINETT. Dokumentene omtalt over, er tilgjengelige her:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/grunnopplaring/krisehandtering.html?id=279675>

<https://www.uninett.no/infosikkerhet/styringssystemer>

Institusjonen skal i årsrapporten for 2015 rapportere på følgende:

1. Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2014 eller 2015?
2. Følges ROS-analysen opp gjennom egen handlingsplan?
3. Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2015?
4. Er styringssystem for informasjonssikkerhet innført?

Dersom spørsmål besvares med nei, må institusjonen opplyse om hvorfor tiltaket ikke er gjennomført, samt presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

4.7 Digital postkasse

Alle statlige forvaltningsorganer som sender post på papir, skal innen 1. juli 2015 lage en plan for å ta i bruk Digital postkasse til innbyggere innen første kvartal 2016. Planen skal lages i samråd med Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) og inneholde kostnader, gevinster og omtale av arbeidet med gevinstrealisering.

---

³ TDI-modellen, TDI= tid, direkte kostnader og indirekte kostnader, er en totalkostnadsmodell som beregner institusjonens reelle utgifter i prosjektene. Modellen er utarbeidet gjennom et samarbeid mellom sektoren og Norges forskningsråd (NFR).

4.8 Tidstyver

Statlige virksomheter har i 2014 rapportert aktiviteter, tiltak, prosedyrer, regelverk m.m. gitt av andre som oppleves som tidstyver i det daglige arbeidet. Regjeringen følger nå opp disse innspillene. Virksomhetene skal også rapportere i årsrapporten for 2014 om sitt arbeid med å forenkle regelverk, bruke klart språk, og forenkle rutiner og ordninger de kan gjøre noe med selv. Dette skal følges opp som et ledd i et kontinuerlig forbedringsarbeid.

I 2015 skal institusjonen prioritere tiltak som gir konkrete effekter for brukerne. Institusjonen skal også vurdere, og eventuelt ta initiativ til, tiltak som vil forenkle brukernes kontakt med det offentlige på tvers av flere statlige virksomheter.

Innen 1. juni 2015 skal institusjonen melde inn i Difis rapporteringsløsning, eller på annen egnet måte, om brukerrettede tidstyver i egen institusjon. Institusjonene skal så i dialog med sitt eierdepartement velge ut brukerrettede tidstyver de selv kan gjøre noe med og igangsette tiltak for å redusere eller fjerne disse.

I årsrapporten for 2015 skal det rapporteres på en felles mal om arbeidet med å avvikle brukerrettede tidstyver i egen virksomhet, og hvordan det skal arbeides videre med disse, etter følgende mal:

- tidstyver virksomheten selv har prioritert å fjerne
- tiltak for å fjerne utvalgte tidstyver (planlagte, under arbeid og gjennomførte)
- resultater av arbeidet. Effektene for brukerne er spesielt interessante.

5. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

5.1 Rapportering om resultater for 2015 og planer for 2016

Universiteter og høyskoler skal innen **15. mars 2016** sende dokumentet *Årsrapport (2015-2016)* elektronisk til postmottak@kd.dep.no. Årsrapportene vil bli publisert på departementets nettsider.

Årsrapporten skal ha følgende struktur:

- I. Styrets beretning
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og resultater
- IV. Styring og kontroll i virksomheten
- V. Vurdering av fremtidsutsikter
- VI. Årsregnskap

Nærmere krav til innhold i årsrapporten fremgår av dokumentet *Rapporteringskrav for årsrapport (2015 – 2016)* i DBH, se lenke nedenfor til nettsiden. Årsrapporten skal også

inneholde annen informasjon av betydning for departementets styring og oppfølging, jf. *Bestemmelsene om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3.

En oversikt over hovedtrekkene i styringsdialogen mellom departementet og institusjonene finnes på departementets hjemmesider sammen med tildelingsbrevene, jf. nettadresse på slutten av brevet.

Frist for datarapportering til DBH er **15. februar 2016**. I DBH fremgår også krav til datarapporteringen og frister for dette.

<http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/index.action>

5.2 Budsjettforslag for 2017

Institusjonene skal utarbeide budsjettforslag, dvs. satsingsforslag utenfor rammen. Departementet bruker institusjonenes budsjettforslag i arbeidet med statsbudsjettet.

Frist for innsendelse av budsjettforslag for 2017 er **1. november 2015**. Forslagene sendes elektronisk til departementet (postmottak@kd.dep.no). Se omtale og mal for tabeller i dokumentet *Budsjettforslag for 2017*, jf. nettadresse på slutten av brevet.

5.3 Styringsdialogen i 2015

Etatsstyringsmøtene skal være en strategisk dialog mellom departementet og institusjonens styre om institusjonens utvikling. Sentrale punkter vil være profil og ambisjoner, strategiske prioriteringer og utfordringer, sett i lys av nasjonale mål og prioriteringer, samt institusjonens resultater og rammebetingelser. En del av denne dialogen vil ta utgangspunkt i målstrukturen og bruk av denne som styringsverktøy.

Departementet innkaller institusjonene som ikke hadde etatsstyringsmøte i 2014, til etatsstyringsmøte i 2015. I tillegg innkalles institusjoner med et særskilt behov for dialog i forbindelse med strukturendringer.

Departementet tar sikte på å gjennomføre styringsmøter med alle universitetsmuseene og universitetsledelsene høsten 2015. Sist gang det ble gjennomført slike møter var høsten 2011. Departementet kommer tilbake med forslag til datoer per e-post.⁴

På bakgrunn av *Årsrapport (2014-2015)*, tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2015 og resultatrapporteringen til DBH vil departementet gjøre en vurdering av alle institusjonene. Alle institusjonene, dvs. også de institusjonene som ikke har etatsstyringsmøte i 2015, vil derfor få en tilbakemelding fra departementet i løpet av 1. halvår 2015.

---

⁴ Gjelder universitetene i Oslo, Bergen, Tromsø og Stavanger og NTNU.

Høgskolen i Bergen vil bli innkalt til etatsstyringsmøte i 2016. Departementet vil gi en tilbakemelding til institusjonen i løpet av første halvår 2015.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Hedda Huseby
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Nettadresse til dokumenter vist til i tildelingsbrevet:
www.regjeringen.no/tildelingsbrev_uh_2015

Kopi:
Riksrevisjonen
Fylkesmannen i Hordaland
Studentsamskipnaden i Bergen
Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste